

BUTLLETÍ CULTURAL NÚM. 157 SETEMBRE - OCTUBRE 2011

EDITORIAL

Per Antoni Pol i Solé

Que els Pirineus són diversos en pobles, llengües i estats és conegut per tots. Però el cert és que no són més diversos que els Alps o qualsevol altra serralada comparable.

Avui, amb la globalització, la diversitat perd força enfront de l'homogeneïtat. Malgrat això, cal ser conscients que entre allò diferent sempre s'hi podran trobar semblances i que entre allò semblant sempre s'hi trobaran diferències. En tots els àmbits. Segurament per la seva situació però sobretot per la seva evolució històrica, la serralada pirinenca s'ha visualitzat més com uns fragments de realitats diferents no addicionables que com unes parts semblants amb potencials sumables de quelcom que forma una unitat orogràfica.

Què és allò que distingeix els Pirineus de les altres serralades?

En què se'ls reconeix o se'ls pot reconèixer? O es denota el seu origen? O es denoten les seves qualitats?

Si és així, quines són? Si no és així, què cal fer perquè ho sigui?

Compartim un territori produït en unes circumstàncies comunes.

Com a veïns que som ens cal decidir si volem compartir alguna cosa més que un territori comú. Sumar projectes i multiplicar voluntats per situar-nos en un món global és acceptar el fet que a més de ser el que som aïlladament també som pirinencs i més coses.

Acceptar jugar en la categoria que ens ofereix un territori de 59.850 km², entre l'oceà Atlàntic i la mar Mediterrània, en unes dimensions de 520 km de llarg per 150 km d'ample aproximats, amb uns 1.765 municipis i un 1.100.000 habitants és un repte prou atractiu per no defugir-lo.

Recuperar una transversalitat (est-oest) perduda en les nostres relacions amb els veïns pirinencs és el més convenient, perquè es tracta de sumar complementant-nos tots plegats en el que ens falta i aspirar a formar unes noves realitats més enllà de la pròpia vall o valls. Compartir realitats i objectius. Només podem créixer, territorialment, amb el suport i la complicitat dels nostres veïns pirinencs.

Junts podem oferir els nostres serveis i territori no només a l'entorn que tenim, sud i nord enllà, sinó a tot el món.

El format que ens convé per poder competir en el món ens el dona precisament aquest territori dit Pirineu.

El proper 29 d'octubre a Escaldes-Engordany, en el marc de la Capitalitat de la Cultura Catalana, se celebraran les 8es Trobades Culturals Pirinenques, que tractaran precisament d'aquest tema, la marca Pirineus.

El 2004, a Sant Julià de Lòria, es va parlar de la globalització al Pirineu; el 2005, a Esterri d'Àneu, del Pirineu en xarxa; el 2006, a Organyà, dels models de Pirineu; el 2007, al Pont de Suert, del Pirineu i la creació cultural; el 2008, a Ripoll, de la comunicació al Pirineu; el 2009, a Berga, de les crisis al Pirineu, i el 2010, a la Seu d'Urgell, del Pirineu 1.000 anys després.

Totes i cadascuna de les trobades, però, persegueixen el mateix, pensar globalment i actuar localment, també a escala pirinenca. És un luxe no fer-ho, i no podem ni volem renunciar-hi. Com es deia en la primera trobada, ningú no ho farà per nosaltres i avui és al nostre abast. Cal trencar les distàncies mentals que ens separen i aïllen. Junts podem fer molt més, el que podem fer sols, el que podem fer junts i sabem i el que només podem fer junts i desconeixem.

La marca Pirineus abasta tot allò de comú que ja sabem fer separatament i ens identifica. Ara cal potenciar-ho i divulgar-ho conscientment. I a més, tot el que junts siguem capaços de crear.

La marca Pirineus

SUMARI

TROBADES CULTURALS PIRINENQUES

Imatges de les 7es Trobades Culturals Pirinenques
El Pirineu 1.000 anys després: visions de futur

ESTUDIANTS A L'UCE

En principi no volia anar a l'UCE!
Per Mila Štětínová

ACTIVITATS AMB ALTRES ENTITATS

El Recercat 2011 d'Escaldes-Engordany (7a edició)

PUBLICACIONS DE LA SAC
Quinzenes Jornades de la SAC "Quina formació per a la vida laboral?"

PERFIL DEL CONFERENCIANT
Eric Jover i Comas

AGENDA DE LA SAC

Imatges de les 7es Trobades Culturals Pirinenques El Pirineu 1.000 anys després: visions de futur

La Seu d'Urgell 23 d'octubre del 2010

Lluís Obiols, Albert Batalla i Ventura Roca a la inauguració

Salvador Ribas director del P.A.M.

Sergi Nadal i Claude Benet

La presentació de Raquel Pubill

Lluís Obiols i Joan Ganyet

Lluís Obiols i Claude Benet

Joan Planella

Laurent Leygué i Tomàs Torrent, presidents de l'Institut d'Estudis Ceretans de l'Alta i Baixa Cerdanya

ESTUDIANTS A L'UCE

En principi no volia anar a l'UCE!

Per Mila Štětínová

Escrivint aquest resum he de pensar que interessants són a vegades els camins per on ens dirigeixen les nostres vides. Fa un any no m'imaginava que m'apuntaria al curs de català i encara menys que podria aconseguir una beca per a la Universitat d'Estiu. I tampoc, és clar, no sabia gairebé res sobre la cultura i la història catalanes.

La meua primera trobada amb el català, més ben dit amb el valencià, fou en una festa de moros i cristians en un poble valencià on vaig estar de vacances amb amics, l'any passat. Després de tornar al meu país vaig estar buscant un curs de castellà del meu nivell, però no vaig poder trobar-ne cap amb un horari que m'anés bé. I justament en aquesta època dues persones em van donar el contacte amb el lectorat de català a Praga i em van recomanar les classes de català. Llavors vaig anar a veure la primera classe i em van agradar tant la llengua, l'ambient i el professor que m'hi vaig quedar, vaig apuntar-m'hi i vaig continuar tot l'any. En

Curs de català

el curs he conegut nous amics amb els quals organitzem diverses festes i aprenem el màxim possible sobre els Països Catalans. També vam tenir la possibilitat d'aconseguir diverses beques per estudiar català a l'estiu. Les beques ens les van presentar altres estudiants de l'any passat al principi de curs. Recordo que vaig veure tres presentacions, i sobre una altra me'n va parlar la meua companya. Després de les presentacions vaig tenir clar que volia anar a Barcelona i que no volia participar a l'UCE. Ja no recordo per què, però la sensació de la presentació d'altres estudiants era negativa... Passant l'any vam tenir examen per obtenir la beca a Barcelona i la beca del Campus universitari de la llengua catalana a Mallorca, però jo no vaig aprovar l'examen, és a dir, hi havia allà estudiants millors que jo que les van aconseguir. I al final del curs vam fer un gran examen i després es van repartir altres beques depenent dels resultats de l'examen. A mi em va tocar l'UCE i vaig pensar "quina

pena, quin càstig, he rebut la beca que no volia!!!” Després vaig parlar amb altres estudiants que havien obtingut aquesta beca i vaig conèixer nois de nivell avançat que ja havien estat més vegades a l’UCE i em van parlar molt bé sobre la beca, em van convèncer i van canviar la meva opinió. Ara, després d’estar allí, he de dir que agraeixo al Govern d’Andorra i a la Societat Andorrana de Ciències que gràcies a ells hagi pogut participar a l’UCE!

La XLIII Universitat Catalana d’Estiu, que va tenir lloc a Prada de Conflent, a la Catalunya Nord, es va celebrar del 16 al 24 d’agost de 2011. Vam ser allà en total set txecs, però només dos vam tenir beca completa de la SAC i els altres van tenir beca de treball. Jo vaig arribar al liceu Renouvier el dia 16 d’agost amb autocar de Barcelona i em va tocar compartir habitació només amb nois. Estava bastant cansada després del camí i això m’ha sorprès molt, també he descobert que no només les habitacions, sinó també els banys i lavabos estaven barrejats. Vaig passar una estona de xoc, pensant en la sensació que tenia després de la presentació i perquè no em sentia molt còmoda amb això; vaig tornar a la secretaria a demanar alguna solució. Les noies de la secretaria van ser molt bones amb mi i em van donar una altra habitació només de noies. He de dir que vaig tenir molta sort, perquè les meves noves companyes eren noies més o menys de la meva edat i ens vam fer amigues des del primer dia i vam passar tot el temps juntes. Cadascuna érem de diferents països i anàvem per primera vegada a l’UCE, de manera que vam compartir les noves experiències juntes i a la vegada ens vam enriquir intercanviant les nostres cultures i coneixements. Una noia era de València, una dels Estats Units i l’última una portuguesa de Lisboa, que també va venir a través d’una beca i organitzava tallers de llengua i cultura portuguesa, l’Ana Sofia G. Henrique. Després ens vam fer amics amb nois valencians de l’habitació del costat i, és clar, també ens unírem amb els altres txecs que venien del lectorat de català a Praga.

El tema i l’oferta de cursos i activitats que l’UCE ofereix és enorme i m’ha sorprès. Quina llàstima que per al meu nivell de coneixement de català no podia participar en més cursos i en els seminaris. Vaig triar només el curs de català per a estrangers, que em va servir per millorar el meu

Curs de sardanes

Excursió al Canigó

Taller de vins

Programa cultural

Record del punt d’informació

Curs de muntanyisme a Fillols

nivell de l’idioma. Dels tallers em van cridar l’atenció molts, però vaig triar el taller de sardanes (per Teresa Vinyes), perquè m’agrada molt ballar i també per aprendre una mica de la cultura i la tradició catalanes. Un dia també vaig participar al taller de muntanyisme (per Antoni Glory, Jordi Taurinyà i Pau Vinyes) per-

què volia veure una mica al voltant de Prada i aprofitar l’ambient de les muntanyes. Aquell dia vam visitar el poblet de Fillols Porte du Canigou, i en dues hores vam fer una excursió per la natura. Aquesta excursió em va servir no només per veure els voltants, sinó també per conèixer gent nova i poder xerrar i practicar.

Entre els meus amics eren els preferits, a part del de muntanyisme, sobretot els tallers de fotografia digital (per Joan Víctor de Barberà) i de vins dels Països Catalans (per la sommelier Rosa Vila). Com que no podíem participar en tots, cadascun de nosaltres va provar algun taller o curs i després ens ho comentàvem i així sabíem de què tractaven. Després a la nit vam participar en el programa cultural que hi havia al poble, fins i tot en el cinema, i jo a més vaig participar, dissabte dia 20, en el gran sopar a Vallestàvia. Va ser una de les millors festes de l’UCE. Allí hi havia molta gent en un ambient molt familiar i divertit. Vaig ballar gairebé tot el temps balls que no coneixia mai i vaig poder-hi conèixer gent nova i, és clar, conversar i practicar. Vaig descobrir-hi que molta gent de l’UCE són professors i que és un lloc que uneix molts intel·lectuals i especialistes de tots els camps i de diversos llocs.

El 20 d’agost a la tarda vam participar amb l’altre noi txec en la 24a Jornada Andorrana, que organitza la SAC amb el patrocini del ministeri de Cultura del Govern d’Andorra, dedicada al tema *L’aigua i Andorra*, on hi havia també molts experts. Per desgràcia no ho vàrem entendre tot gaire bé, perquè era a vegades bastant tècnic i tractava també sobre llocs que no coneixem. Però, tot i així, va ser una experiència curiosa i ens vam esforçar per entendre aquests temes nous.

Amb tantes activitats interessants el temps va passar molt de pressa i l’UCE es va acabar. M’ha enriquit molt, he millorat el meu català, he après coses noves, fins i tot he arribat a entendre com són els catalans, i m’agradaria poder seguir en el futur estudiant l’idioma i poder donar suport a la cultura i la llengua catalanes en totes les maneres possibles. I si fos possible tornaria a Prada l’any pròxim o més vegades, perquè al final m’ha agradat molt!

El meu agraïment final a la SAC i al Govern d’Andorra per haver-me donat la possibilitat de participar-hi!

El Recercat 2011

d'Escaldes-Engordany (7a edició)

Per AMB

Dissabte 14 de maig durant tot el dia i diumenge 15 al matí es va celebrar a l'envelat de la plaça Coprínceps d'Escaldes-Engordany el Recercat 2011. Més d'un centenar dels 112 centres d'estudis que estan a la CCEP, agrupats per zona geogràfica, van exposar els seus treballs, llibres i activitats en els estands del tendal situat a la cèntrica plaça, juntament amb una selecció de material audiovisual produït pels centres o amb la seva col·laboració. La inauguració es va realitzar al tendal a les 10 del matí de dissabte 14, amb la presència de Josep Santesmases, president de la CCEPC; M. Carme Jiménez, directora de l'IRMU; Daniel Bastida, rector de la Universitat d'Andorra; Pere Moles i Trini Marín, consellers del comú d'Escaldes-Engordany; Daniel Mandicó, conseller del comú de Canillo; Àngels Mach, presidenta de la Societat Andorrana de Ciències, i Xavier Tudela, president de l'organització Capital de la Cultura Catalana.

El Recercat d'enguany va incloure cinc exposicions al Prat del Roure d'Escaldes, vora el tendal, que es podien visitar els dies 14 i 15 de maig: *Cabassos barata patagues*, del Centre d'Estudis La Lliscó, a l'entorn de l'intercanvi; *40 anys de moviment veïnal a l'Hospitalet*, del Centre d'Estudis de l'Hospitalet; *Fem memòria del pantà*, del Consorci Ruta dels Oficis d'Ahir, en els 50 anys de la construcció del pantà d'Oliana; *La Vall del Madriu*, de la Comissió Nacional Andorrana per la Unesco, realitzada amb motiu de la nominació de la vall com a patrimoni de la humanitat el 2004, i *UdART poesia*, de la Universitat d'Andorra i Àgora Cultural, amb obra de poetes d'Andorra, l'Alt Urgell i la Cerdanya.

També es va poder gaudir d'una visita nocturna guiada a la mostra itinerant *El món agrari a les terres de parla catalana*, que coincidint amb aquestes dates va estar exposada al santuari de Meritxell entre el 3 i el 29 de maig de la Coordinadora de CCEPC, de l'Institut Ramon Muntaner i la Fundació Món Rural, i va tenir també en aquesta estada la participació complementària del comú de Canillo, que hi va exposar objectes de pagès, integrades en dues escenificacions de la vida rural, una amb l'interior d'una cuina i l'altra d'exterior amb el bestiar i els seus pagesos.

ACTIVITATS AMB ALTRES ENTITATS

Les taules rodones van ser temes relacionats amb dues de les exposicions. A la sala d'actes del comú d'Escaldes-Engordany es va dur a terme l'interessant diàleg *El paper del món agrari dins l'economia*, entre Miquel Font, president de l'Associació de Pagesos i Ramaders d'Andorra, i Pep Riera, exsecretari general d'Unió de Pagesos, moderada per Josep Santesmases; i la taula rodona *Els recursos energètics i el Pirineu*, amb Albert Moles, director general de Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA); Eva Perisé, directora del Museu hidroelèctric de Capdella; Arcadi Castelló, director de l'IDAPA, i Carles Ribà, enginyer i president del Centre d'Estudis del Baix Llobregat, moderada per Àngels Mach.

Seguidament es van lliurar els premis Recercat 2011, en què es van distingir la trajectòria del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca i la tasca investigadora i divulgadora de Benigne Marquès, fundador de la Societat Cultural Urgel·litana, director de la revista *Urgèl·lia* i responsable de l'Arxiu Capitular d'Urgell. Aquest acte va ser el primer, com a president del Patronat de l'IRMU, del nou director del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana de la Generalitat de Catalunya, Lluís Puig, que va valorar el suport a la cultura de base que proporciona el Recercat.

Es va preveure també l'accés gratuït als museus i una visita guiada al camí hidroelèctric d'Engolasters del Museu de l'electricitat MW de FEDA, que va tenir una assistència nombrosa aprofitant les bones condicions meteorològiques d'un dia assolellat.

El maig del 2012 ens retrobarem a Tarragona en la 8a edició del Recercat.

Presentació del llibre *Quinzenes Jornades de la SAC "Quina formació per a la vida laboral?"*

Cicle de conferències 2011:
850 anys de la preparació de la 1a concòrdia signada pels andorrans amb l'exterior
Amb el suport del ministeri de Cultura i del comú d'Andorra la Vella

30 de setembre i 1 i 2 d'octubre del 2011

VII Col·loqui d'Estudis Transpirenics
Els Pirineus visitats: dels segle XVIII a l'actualitat a Salardú (la Val d'Aran), Alberg Era Garona. Més informació al web www.irmu.org

Divendres 21 d'octubre del 2011

Conferència
Hi ha química entre nosaltres?
a càrrec d'Éric Jover i Comas, doctor en química, director de l'Observatori de Sostenibilitat d'Andorra, director de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra, investigador col·laborador de la Universitat de Barcelona, membre del consell rector de la Universitat Catalana d'Estiu en representació d'Andorra i membre de la junta directiva de la Societat Andorrana de Ciències.

A les 8 del vespre a la sala d'actes de La Llacuna Centre Cultural, carrer Mossèn Cinto Verdaguer 4, Andorra la Vella

Dijous 27 d'octubre del 2011

Dia Mundial del Patrimoni audiovisual
Amb motiu d'aquesta celebració l'Arxiu Nacional d'Andorra ha produït un vídeo sobre el fons audiovisual de més de 1.200 documents que la SAC hi té dipositats, que serà consultable a Youtube sota el títol **Obrir Andorra al món, el fons audiovisual de la Societat Andorrana de Ciències.**

Dissabte 29 d'octubre del 2011

8s Trobades Culturals Pirinenques La Marca Pirineus
Ponències i debats per tot el dia de 2/4 de 10 a 2/4 de 2 i de les 4 a les 7 de la tarda, a la sala d'actes del Comú d'Escaldes-Engordany. Organitzades per la Societat Andorrana de Ciències, Àmbit de Recerques del Berguedà, Amics de Besalú i Comarca, Centre d'Estudis Ribagorçans, Centre d'Estudis del Ripollès, Institut d'Estudis Aranesi, Institut d'Estudis Ceretans, Institut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell, Ecomuseu de les Valls d'Àneu, i PirineuFòrum. Assistència lliure i gratuïta.

Amb el suport del Govern d'Andorra i l'Institut Ramon Muntaner.
Es presentarà el llibre de les 7s Trobades Culturals Pirinenques: El Pirineu 1000 anys després: visions de futur, que es van realitzar a la Seu d'Urgell el 23 d'octubre del 2010

Data a confirmar

Presentació del llibre
Recull de conferències 2009: 200 anys del naixement de Darwin i 150 anys de L'Origen de les espècies/4s Debats de recerca: La recerca en llengua catalana i Andorra. A la sala d'actes de Banc Internacional i Banca Mora, av. Meritxell 96, Andorra la Vella. Editat amb el suport del Govern d'Andorra, el Comú d'Andorra la Vella, l'Institut d'Estudis Catalans, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i Balears, i Banc Internacional i Banca Mora

El 5 d'abril passat, a la seu social de Crèdit Andorrà, a dos quarts d'onze del matí, es va donar a conèixer el llibre *Quina formació per a la vida laboral?*, que recull els textos presentats en les Quinzenes Jornades de la SAC, realitzades el dissabte 11 de desembre del 2010. L'acte va estar presidit per l'aleshores director d'Estat d'Educació, David Gálvez; la directora de la Fundació Crèdit Andorrà, Francesca Ros; la coordinadora de les Jornades, Sílvia Puente, i la presidenta de la SAC, Àngels Mach, i va aplegar l'assistència d'alguns dels ponents que havien intervingut en les XV Jornades junt amb membres de la SAC i públic en general.

La publicació conté els textos complets de les 22 ponències més els escrits de salutació institucionals i un recull de premsa amb la informació i els comentaris que van generar les XV Jornades, en un total de 168 pàgines. Cada article disposa del seu número DOI imprès al llibre per facilitar-ne la recerca a Internet i protegir la propietat intel·lectual de l'autor. A Internet i en format digital es poden localitzar en el web <http://publicacions.iec.cat>, apartat *Edicions en línia*, secció *Publicacions de la SAC*. Els debats i les aportacions que van sorgir en el decurs

D'esquerra a dreta, David Gálvez, Francesca Ros, Àngels Mach i Sílvia Puente en la presentació.

de la jornada van ser enregistrats i restaran dipositats a l'Arxiu Històric Nacional per poder ser utilitzats com a material de consulta, tant en format d'àudio com en audiovisual. Aquesta edició s'ha realitzat en un tiratge de 1.350 exemplars amb el suport del ministeri de Cultura i la col·laboració de la Fundació Crèdit Andorrà, patrocinadors de les XV Jornades i de la publicació. En un moment de crisi econòmica, en què cal replantejar-se com s'ha d'encarar el futur, el repte de la formació és un tema d'interès social rellevant.

PERFIL DEL CONFERENCIANT

Éric Jover i Comas

Director de l'Observatori de la Sostenibilitat d'Andorra i de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra, investigador col·laborador de la Universitat de Barcelona, membre del consell rector de la Universitat Catalana d'Estiu en representació d'Andorra i membre de la junta directiva de la Societat Andorrana de Ciències.

Llicenciat en química per la universitat Paul Sabatier de Tolosa, es va especialitzar en química analítica i química ambiental tant a partir d'un diploma de formació científica i tecnològica de l'Institut Nacional de Ciències Aplicades de Tolosa com del diploma d'estudis avançats i la tesi doctoral que va realitzar a la Universitat de Barcelona i a l'Institut d'Investigacions Químiques i Ambientals

de Barcelona, del Consell Superior d'Investigacions Científiques. Els seus interessos científics actuals se centren en els tres pilars següents: recerques transversals en sostenibilitat aplicades a problemàtiques andorranes, desenvolupament de metodologies analítiques per a l'avaluació de nous contaminants i elaboració i optimització d'eines analítiques basades en nanotubs de carboni. Aquestes recerques li han permès publicar més d'una trentena d'articles en revistes científiques internacionals, realitzar nombroses conferències en congressos internacionals i dirigir sis tesis de màster.

